

Poslovna analiza na primjeru poduzeća INA d.d.

Matić, Jakov

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:049172>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL MENADŽMENT
SPECIJALISTIČKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT

Jakov Matić

POSLOVNA ANALIZA NA PRIMJERU PODUZEĆA INA D.D.

Završni rad

Šibenik, 2022.g.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL MENADŽMENT
SPECIJALISTIČKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT

POSLOVNA ANALIZA NA PRIMJERU PODUZEĆA INA D.D.

Završni rad

Student: Jakov Matić, bacc. oec.

Mentor: Anita Grubišić, mag. oec., v. pred.

Matični broj studenta: 1219058786

Šibenik, 2022.g.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Jakov Matić, student/ica Veleučilišta u Šibeniku, JMBAG 1219058786 izjavljujem pod materijalnom i kaznenom odgovornošću i svojim potpisom potvrđujem da je moj završni rad na preddiplomskom/specijalističkom diplomskom stručnom studiju Menadžment pod naslovom: Poslovna analiza na primjeru poduzeća INA d.d.

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Šibeniku, 29.9.2022

Student/ica:

POSLOVNA ANALIZA NA PRIMJERU PODUZEĆA INA D.D.

JAKOV MATIĆ

Sonković, Matići 43, 22222 Skradin, jmatic@vus.hr

Sažetak rada

Poduzeće Ina d.d. je svjetski poznato poduzeće, sa sjedištem u Zagrebu. Poduzeće je organizirana gospodarska cjelina pomoću koje nositelj tog poduzeća djeluje na tržištu. Analiza financijskih izvještaja je jedna od najkorištenijih tehnika analize poslovanja nekog poduzeća u određenom razdoblju. Poduzećima služi kao izvor informacija za donošenje kvalitetnih odluka u poslovanju. Najučestalije metode analize financijskih izvještaja su vertikalna i horizontalna analiza, te analiza putem financijskih pokazatelja.

(42 stranice / 18 slika / 4 tablice /4 literaturna navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Ina, poduzeće, analiza poslovanja

Mentor: Anita Grubišić, mag. oec., v. pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 29.9.2022.

**BUSINESS ANALYSIS ON THE EXAMPLE OF THE COMPANY INA
P.L.C.**

JAKOV MATIĆ

Sonković, Matići 43, 22222 Skradin, jmatic@vus.hr

Abstract

The company Ina p.l.c. is a world-renowned company, with headquarters in Zagreb. A company is an organized economic unit through which the owner of that company operates on the market. Analysis of financial statements is one of the most used techniques for analyzing a company's operations in a certain period. It serves companies as a source of information for making quality decisions in business. The most common methods of financial statement analysis are vertical and horizontal analysis, and analysis through financial indicators.

(42 pages / 18 figures / 4 tables / 4 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Šibenik

Keywords: Ina, company, business analysis

Supervisor: Anita Grubišić

Paper accepted: 29.9.2022.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. O PODUZEĆU	2
2.1.Povijest poduzeća Ina d.d.....	3
2.2. Djelatnosti poduzeća Ina d.d.....	5
2.3.Vlasnička struktura poduzeća Ina d.d.	6
3. ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA.....	8
3.1.Općenito o poduzeću	8
3.2.Račun dobiti i gubitka.....	9
3.3.Bilanca	10
3.4.Dijelovi bilance	11
3.5.Bilančne promjene	12
4. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	13
4.1. Horizontalna analiza	13
4.2.Vertikalna analiza	14
4.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja.....	14
5. HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA	16
6. HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA BILANCE	22
7. ANALIZA PUTEM POKAZATELJA.....	29
7.1.Tumačenje pokazatelja likvidnosti	29
7.2.Tumačenje pokazatelja zaduženosti	30
7.3.Tumačenje pokazatelja aktivnosti.....	32
7.4..Pokazatelji ekonomičnosti.....	33
8. ZAKLJUČAK	35

1. UVOD

U ovom diplomskom radu sam napravio analizu poslovanja poduzeća Ina d.d.

Koristio sam se horizontalnom i vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka i bilance, te analizom pomoću financijskih pokazatelja.

Za učinkovito upravljanje nekog poduzeća potrebno je izvući podatke iz financijskih izvještaja, te ih analizirati i upotrijebiti te podatke kako bismo donijeli dobre odluke u poslovanju poduzeća. Taj proces nazivamo analizom financijskih izvještaja.

Poduzeće Ina d.d. je svjetski poznato poduzeće, sa sjedištem u Zagrebu.

INA je osnovana 1. siječnja 1964. spajanjem Naftaplina (tvrtke za istraživanje i proizvodnju nafte i plina) s rafinerijama u Sisku i Rijeci. Od 2003. godine Mađarsko poduzeće MOL je otkupilo 25 % dionica Ine, te je 2008. postalo najveći pojedinačni vlasnik dionica poduzeća s 47,16 posto dionica.

Djelatnosti kojim se poduzeće Ina d.d. bavi su:

- Prerada nafte i proizvodnja derivata u rafinerijama u Sisku i Rijeci
- Proizvodnja, te istraživanje nafte i plina u Republici Hrvatskoj i inozemstvu
- Maloprodaja putem prodajne mreže s više od 500 maloprodajnih mjesta u Republici Hrvatskoj i zemljama u susjedstvu
- Trgovina naftnim derivatima i sirovom naftom
- Prodaja prirodnog plina

2. O PODUZEĆU

INA-Industrija nafte, d.d. (INA, d.d.) je svjetski poznato poduzeće u naftnoj industriji. INA Grupa je lider na tržištu u naftnoj industriji u Republici Hrvatskoj i regiji, te ima bitnu ulogu u proizvodnji plina i nafte, njihovom istraživanju, te preradi i distribuciji nafte i naftnih derivata.

INA je nastala 1. siječnja 1964. Kad su se spojili Naftaplin – tvrtka koja je istraživala i proizvodila naftu i plin, sa rafinerijom u Rijeci i rafinerijom u Sisku.

Poduzeće je dioničko društvo sa najvećim dioničarima naftnom kompanijom MOL i Republikom Hrvatskom, te sa manjim udjelom dionica koji je u posjedu institucionalnih i privatnih investitora.

INA Grupu čini više ovisnih društava u potpunom ili djelomičnom vlasništvu INA, d.d.

INA d.d. je jedno od najvećih tvrtki u Republici Hrvatskoj, te je iznimno bitna za hrvatsko gospodarstvo. Na dan 31.12.2021. tvrtka je imala ukupno 9655 zaposlenika.

Kad govorimo o istraživanju i proizvodnji plina i nafte, INA danas posluje u Angoli, Egiptu i Hrvatskoj.

INA ima modernu regionalnu mrežu, te broj maloprodajnih mjesta koje poduzeće ima iznosi više od 500.

Poslovanje poduzeća INA d.d. je fokusirano na održivi razvoj, što znači poduzeće je integriralo društvene, okolišne i gospodarske čimbenike u poslovanje.

Slika br. 1: Prikaz logotipa poduzeća Ina d.d.

Izvor: <https://www.ina.hr>

2.1.Povijest poduzeća Ina d.d.

Poduzeće je nastalo integracijom poduzeća Rafinerija nafte Boris Kidrič Rijeka (1882.), Naftaplin iz Zagreba (1952.) i Rafinerija nafte Sisak (1927.).

Poduzeće se pri nastanku zvalo Kombinat za naftu i plin, te je iste godine naziv promijenjen u INA – Industrija nafte.

Primarni zadaci i svrha integracije tih poduzeća u jedno bili su modernizacija rafinerija i ubrzavanje istraživanja i dobivanja nafte. Također se planiralo izbjeći nepovezanost poduzeća u naftnom gospodarstvu. Poduzeća koja su u prvim godinama rada ušli u sastav INA-e Tvornica kemijskih proizvoda iz Kutine, te Enolis iz Zagreba. Nakon njih uključili su se i Petronafta iz Solina, Naftovod Opatovac – Bosanski Brod, Rafinerija nafte Lendava, Inženjering iz Zagreba, DINA – Omišalj i OKI iz Zagreba.

U vrijeme kad je nastala Ina je bila zaslužna za 75 posto opskrbe jugoslavenskog tržišta naftnim derivatima, te je imala približno 9000 zaposlenika i 195 benzinskih postaja.

Slika br 2 :Prikaz benzinske crpke Ina d.d.

Izvor: <https://www.ina.hr/kupci/za-vozace/ponuda-na-maloprodajnim-mjestima/>

Ina je, uz ostale, financirala izgradnju naftovoda od Omišlja prema Sisku i ostalom području u kontinentalnom dijelu, poput na primjer Pančeva, Novog Sada i Bosanskog Broda. Naftovod je počeo sa radom 1979. godine.

U periodu zadnjih 10 godina postojanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Ina je najmoćnije poduzeće u cijeloj državi, sa približno 32 000 zaposlenika. Najveći opseg proizvodnje nafte u Ininoj povijesti je ostvaren 1988. godine; 5,1 milijuna tona od čega je 2,1 milijuna bila prostornih metara plina, te 3,04 milijuna tona nafte.

Godine 1990. ukupni ostvareni prihod poduzeća je činio deset posto gospodarstva Republike Hrvatske.

Sa samostalnosti Republike Hrvatske i početkom Domovinskog rata promijenila se vlasnička struktura poduzeća, što je izazvalo i promjenu u konceptu poslovanja. Godine 1990. Ina je bila poduzeće u vlasništvu države, te je postalo dioničkim društvom 1993. godine.

Mađarsko poduzeće MOL se 2003. godine uključilo u vlasničku strukturu poduzeća, jer je kupilo 25 posto dionica tvrtke. Od 2006. dionice Ine su na Zagrebačkoj burzi.¹

Slika br 3: Prikaz logotipa poduzeća MOL

Izvor: <http://www.energetika-net.com/vijesti/energetsko-gospodarstvo/mol-grupa-ima-dobre-rezultate-24233>

¹ <https://www.ina.hr/o-kompaniji/profil-kompanije/povijest/>

2.2. Djelatnosti poduzeća Ina d.d.

Djelatnosti kojima se bavi poduzeće Ina d.d. uključuju:

- U rafinerijama u Sisku i Rijeci proizvodnja naftnih derivata i prerada nafte
- Proizvodnja maziva u Zagrebu
- Proizvodnja plina i nafte u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, te njihovo istraživanje
- Maloprodaja derivata i drugih proizvoda, maloprodajna mjesta u Republici Hrvatskoj, te zemljama u susjedstvu imaju brojnost veću od 500
- Prodaja sirove nafte i naftnih derivata
- djelatnost prodaje i nabave prirodnog plina
- pružanje usluga remonta, bušenja i drugih radova povezanih uz istraživanje i proizvodnju nafte i naftnih derivata
- pružanje usluga pri gradnji plinovoda, naftovoda, procesnih postrojenja i održavanja tih postrojenja
- proizvodnja i prodaja maziva – INA MAZIVA d.o.o.²

Slika br 4: Prikaz rafinerije nafte u Sisku

² <https://www.ina.hr/home/o-kompaniji/temeljne-djelatnosti/>

Izvor : <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/rafinerija-sisak-foto-20181220>

Slika br 5: Prikaz izgradnje nafotovoda

Izvor: <http://metro-portal.hr/rusija-pocela-gradnja-plinovoda-sjeverni-tok/37500>

2.3. Vlasnička struktura poduzeća Ina d.d.

U tablici je prikazana vlasnička struktura poduzeća.

Slika br 6: Prikaz vlasničke strukture poduzeća Ina d.d.

R.br.	Vlasnik (nositelj) računa / <u>Suovlaštenik</u> (imatelj) VP	% udjela
1	ZAGREBAČKA BANKA <u>D.D.</u> - Skrbnički račun	49,08 %
2	MINISTARSTVO PROSTORNOGA UREĐ., GRAD. I DRŽ. IMOV./REPUBLIKA HRVATSKA	44,84 %
3	OTP BANKA <u>D.D.</u> /AZ OMF KATEGORIJE B - Skrbnički račun	2,28 %
4	PRIVREDNA BANKA ZAGREB <u>D.D.</u> /RAIFFEISEN OMF KATEGORIJE B - Skrbnički račun	0,80 %
5	ERSTE & STEIERMARKISCHE BANK <u>D.D.</u> /PBZ CO OMF - KATEGORIJA B - Skrbnički račun	0,66 %
6	INTERKAPITAL VRIJEDNOSNI PAPIRI D.O.O. - Skrbnički račun	0,48 %
7	OTP BANKA <u>D.D.</u> /ERSTE PLAVI OMF KATEGORIJE B - Skrbnički račun	0,46 %
8	RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG - Skrbnički račun	0,21 %
9	ZAGREBAČKA BANKA <u>D.D.</u> /AZ PROFIT OTVORENI DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND - Skrbnički račun	0,11 %
10	OTP BANKA <u>D.D.</u> /ERSTE PLAVI EXPERT - DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND - Skrbnički račun	0,01 %

Izvor: https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRINA0RA0007&tab=stock_info

3. ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA

Termin financijski izvještaj koristimo kad govorimo o izvještajima o uspješnosti poslovanja i financijskom stanju nekog poslovnog subjekta, koji su sastavljeni za poslovnu godinu ili za neki određeni period tijekom godine.

Kako bi mogli donositi kvalitetne odluke u poslovanju poduzeća, potrebno je napraviti analizu financijskih izvještaja. Ona nam predstavlja analiziranje poslovanja nekog poduzeća u određenom razdoblju primjenom određenih tehnika i sredstava. Možemo reći da je ona osnova pomoću koje ćemo donositi bitne poslovne odluke u budućnosti. Također koristi partnerima i investitorima da donose odluke o suradnji i ulaganjima.

Temeljni financijski izvještaji su račun dobiti i gubitka, bilanca, izvješće o novčanom toku, izvješće o promjeni glavnice, te bilješke uz financijska izvješća.

3.1. Općenito o poduzeću

Poduzeće je organizirana gospodarska cjelina pomoću koje nositelj tog poduzeća djeluje na tržištu. Nositelj poduzeća ulazi u pravne odnose što se tiče poduzeća, jer ono nema pravnu osobnost. Također ono nije stvar, ali su u njemu obuhvaćene stvari. Za razliku od stvari, na poduzeće se ne mogu primijeniti propisi koji se odnose na stvari. Unatoč tomu, možemo raspolagati poduzećem. Jedna poduzeća koja moramo upisati u sudski registar kako bi raspolagali njime su ona poduzeća za koje je zakonom predviđeno da budu upisani, zbog poduzetničkog ugovora.

Poduzeću mora biti pridodan nositelj. Nositelj poduzeća je bilo koja pravna ili fizička osoba, te u Zakonu o trgovačkim društvima se govori samo o trgovačkom društvu i trgovcu pojedincu. Nositelj poduzeća nastupa u pravnom prometu i isključivi je nositelj svih obveza i prava što se tiče tog poduzeća.

Pri poslovanju nekog poduzeća uvijek dolazi do promjena poput: nositelj poduzeća stječe i prenosi prava, stječe i gubi stvari, dobiva obveze, opterećuje i dr. zbog toga se vrijednost poduzeća ne utvrđuje zbrajanjem vrijednosti stvari koje pripadaju nositelju poduzeća ili se nalaze u poduzeću, već se mora uzeti u obzir sve ono što čini i čime se bavi, tj. koliki je

obujam i vrijednost aktivnosti kojim se bavi poduzeće u vrijeme određenja njegove vrijednosti.

Prema poduzeću se ne upućuju tužbe i druga pravna sredstva, već prema nositelju poduzeća; te se protiv nositelja može provesti ovršni i stečajni postupak.³

3.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je jedan od osnovnih financijskih izvještaja pomoću kojeg vidimo uspješnost poslovanja poduzeća tijekom nekog određenog vremenskog perioda. U svome opsegu ima sve prihode i rashode, te u konačnici nam daje uvid u ostvareni financijski rezultat u određenom obračunskom razdoblju. Daje nam odgovor na pitanje je li određeno poduzeće ostvarilo cilj svog poslovnog djelovanja – profitabilnost.

Osnovni elementi ovog financijskog izvještaja su prihodi, rashodi i njihova razlika, odnosno dobit ili gubitak. Osnovna karakteristika računa dobiti i gubitka je da su prihodi i rashodi klasificirani u vrste i podskupine.

Rashodi su negativni element financijskog rezultata, a nastaju zbog povećanja obveza ili smanjenja imovine.

U slučaju kad prihodi nadmašuju rashode, dobiven je pozitivan rezultat poslovanja ili dobit. Ukoliko su rashodi veći od prihoda, onda govorimo o negativnom rezultatu poslovanja ili gubitku. Bruto dobit je razlika između prihoda i rashoda, te se ta vrijednost oporeziva. Ostatak nakon oporezivanja predstavlja neto dobit, koja je onda u vlasništvu poduzeća, koje je slobodno odlučivati o njegovoj raspodjeli.

³ <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/19205>

3.3.Bilanca

Poduzetnik, odnosno vlasnik poduzeća mora imati u svom vlasništvu imovinu, sa odgovarajućim izvorima te imovine, pomoću koje će obavljati djelatnosti i funkcije poduzeća. U računovodstvu je potrebno evidentirati sve događaje koji utječu na stanje strukture imovine, obveza i kapitala poduzeća.

Bilanca je financijski izvještaj koji u određenom trenutku prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala. Primarna karakteristika bilance je koncept dvostranog promatranja, odnosno jednakost imovine s jedne strane, te obveza i kapitala s druge strane. Iz bilance vidimo financijsko stanje poduzeća u određenom trenutku, te imovinu, kao i porijeklo te imovine.

Za bilancu postoji karakteristika koju nazivamo bilančanom ravnotežom. Ona znači da nam aktiva i pasiva nekog poduzeća moraju biti jednake. Ako bismo htjeli bilancu prikazati u obliku tablice sa dvije strane, lijeva bi strana podrazumijevala aktivu, a desna pasivu. Ipak, jednostavnije je i preglednije da se ona prikazuje kao jednostrana tablica gdje prvo se prezentiraju dijelovi aktive, te potom dijelovi pasive.

Slika br 7: Prikaz strukture bilance

AKTIVA	PASIVA
Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	Kapital i pričuve
Dugotrajna imovina	Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove
Kratkotrajna imovina	Dugoročne obveze
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	Kratkoročne obveze
Gubitak iznad visine kapitala	Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja

Izvor : Obrada autora prema izvoru;

Imovinu poduzeća odražava aktiva, dok izvore te imovine, to jest zbroj obveza i kapitala poduzeća odražava pasiva.

3.4. Dijelovi bilance

Dugotrajna imovina je ona imovina koja se, razliku od kratkotrajne, u dužem vremenu pretvara u novac. To je imovina sa vijekom upotrebe dužim od jedne godine. Poduzeću služi u proizvodnom procesu na duže razdoblje.

Dugotrajnu imovinu dijelimo na materijalnu, nematerijalnu i financijsku, te potraživanja.

Pojam kratkotrajna imovina koristimo za onu imovinu koja ima sposobnost da postane novac u roku kraćem ili jednakom jednoj godini. Ona se u procesu koji se stalno ponavlja, kontinuirano mijenja oblik od novca za nabavku sirovina za proizvodnju, te od sirovina za proizvodnju u poluproizvode ili proizvode, koji se potom prodajom pretvaraju u potraživanja, a potraživanja se transformiraju u novac.⁴

Kratkotrajna imovina se sastoji od 4 dijela; novca, potraživanja, financijske imovine i zaliha.

Kapital se odnosi na vlastiti izvor financiranja imovine i predstavlja nam ostatak imovine nakon odbitka obveza poduzetnika.

Za kapital možemo reći da nam on predstavlja imovinu poduzetnika, nakon što prvotno odbijemo sve njegove obveze. Njegovi elementi su upisani kapital, kapitalne rezerve, rezerve iz dobiti, revalorizacijske rezerve, zadržana dobit ili preneseni gubitak i dobit ili gubitak tekuće godine.

Obveze nam proizlaze iz događaja u prošlosti, te uzrokuju nam odljev sredstava iz poduzeća.. Prema ročnosti razlikujemo kratkoročne i dugoročne obveze.

Dugoročne obveze se uglavnom odnose na obveze prema kreditnim institucijama, te dopijevaju na naplatu u roku dužem od jedne godine.

Kratkoročnim obvezama nazivamo one obveze koje je poduzetnik dužan podmiriti u vremenskom periodu kraćem od godine dana. Kratkoročne obveze se sastoje od obveza prema dobavljačima, obveza prema zaposlenima, obveza za poreze i doprinose, obveza za kratkoročne pozajmice i drugih kratkoročnih obveza.

⁴ BERISLAV BOLFEK, MILAN STANIĆ, MARIJA TOKIĆ - Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja

3.5. Bilančne promjene

Poslovne promjene koje imaju učinak na promjenu stanja u bilanci nazivamo bilančnim promjenama.

Postoje 4 vrste koje utječu na strukturu bilance, i to su:

- Centrifugalne promjene nam predstavljaju promjene čije djelovanje se ogleda u smanjenju vrijednosti aktive i pasive, tj. do promjene i u njihovoj strukturi i vrijednosti. Rezultiraju promjenama i u kvalitativnom i u kvantitativnom smislu (primjer je plaćena obveza prema dobavljaču, u isto vrijeme su se smanjili količina novca na žiro računu i obveze prema dobavljačima)
- Centripetalne promjene su one promjene kod kojih se u isto vrijeme povećavaju aktiva i pasiva. Kod takvih se promjena veličine aktive i pasive povećavaju za jednaku vrijednost. Takva promjena mijenja i strukturu i vrijednost aktive i pasive. To je promjena i u kvalitativnome i u kvantitativnome smislu (primjer za to bi bila nabava sirovina od dobavljača)
- Koncentričnim promjenama nazivamo one promjene čiji efekt vidimo samo kod aktive bilance, a uzrokovane su nekim poslovnim događajima. To su promjene koje dovode samo do promjena u iznosu nekih pozicija aktive dok ukupni iznosi aktive i pasive ostaju jednaki (primjer bi bilo naplaćeno potraživanje od kupaca)
- Periferne promjene mijenjaju stanje u pasivi, dok kod aktive ne dolazi do promjena. Dok se vrijednost s jednog mjesta pasive smanjuje, doći će do rasta kod drugog mjesta. Sveukupan iznos aktive i pasive ostaje isti (primjer za to bi bio da banka umjesto nas plati našem dobavljaču)

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Analiza financijskih izvještaja je jedna od najkorištenijih tehnika analize poslovanja nekog poduzeća u određenom razdoblju. Poduzećima služi kao izvor informacija za donošenje kvalitetnih odluka u poslovanju. Za provođenje analize financijskih izvještaja imamo više metoda i tehnika.

Korisnici, tj. oni kojima su te informacije od najvećeg značaja, su:

- Dioničari
- Investitori
- Davatelji kredita
- Financijski analitičari
- Gospodarske obrtničke komore

Temeljne tehnike pri analizi financijskih izvještaja su horizontalna i vertikalna analiza. Korištenjem horizontalne ili komparativne analize vidimo kako se pojedine vrijednosti u financijskom izvještaju mijenjaju tijekom nekog vremenskog razdoblja. Jedna druga vrsta horizontalne analize jest i analiza trenda pomoću koje promatramo dinamiku promjene pozicije financijskih izvještaja kroz duže razdoblje. Vertikalna ili strukturna analiza nam daje uvid promjene i strukturu financijskih izvještaja.

4.1. Horizontalna analiza

Pri korištenju horizontalne analize prikazujemo vrijednosti računa dobiti i gubitka i bilance, te vidimo njihove promjene u nekom vremenskom periodu. Najčešće uspoređujemo period u trajanju od jedne godine. Horizontalnu analizu koristimo kod analize financijskih izvještaja kad želimo usporediti povijesne podatke, kao što su stavke ili omjeri retka, tijekom više knjigovodstvenih perioda. Pri korištenju horizontalne analize možemo koristiti apsolutne ili postotne usporedbe, tako da su brojevi u svakom slijedećem razdoblju navedeni kao postotak iznosa u osnovnoj, primarnoj godini, gdje je iznos osnovne godine izražen kao 100 posto. Tu usporedbu nazivamo analizom bazne godine. Način koji također možemo koristiti jest taj da svaku godinu usporedimo sa onom koja joj je prethodna. Za donošenje kvalitetnih odluka i

sagledavanje poslovanja poduzeća na bolji način potrebno je sagledavati izvještaje za veći broj godina.

Horizontalnom analizom pratimo tendencije i dinamiku kojom se mijenjaju pojedine vrijednosti bilance i računa dobiti i gubitka. Sagledavanjem tih promjena prosuđujemo uspješnost poslovanja promatranog poduzeća. Gledanjem višegodišnjih trendova o promjenama u poslovanju poduzeća, dolazi se do zaključka o dinamici promjena poslovnih rezultata poduzeća. Ako pogledamo rezultate kroz manji broj razdoblja dobiti ćemo manje informacija o mogućim problemima poduzeća nego kad bi uzeli veći broj razdoblja za analizu..

4.2. Vertikalna analiza

Pomoću vertikalne analize vidimo strukture financijskih izvještaja. To je metoda analize financijskih izvještaja pomoću koje vidimo koliki je postotak vrijednosti neke stavke u odnosu na vrijednost osnovne brojke, tj. koliki je omjer kad gledamo jedan dio računa dobiti i gubitka i uspoređujemo ga sa ukupnom brojem. Na primjer, možemo vrijednosti iz bilance prikazati kao postotak ukupne imovine ili obveza, a vrijednost iz računa dobiti i gubitka kao postotak od bruto prodaje.

4.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja

Jedna od najčešćih i najviše korištenih metoda kod analize poslovanja poduzeća je analiza korištenjem financijskih pokazatelja. Kod te analize koristimo podatke iz bilance i računa dobiti i gubitka, te ih povezuju i koriste za izračun koeficijenata koji nam govore o poslovanju poduzeća u određenom vremenskom periodu. Osnovna prednost ove metode, za razliku od usporedbe apsolutnih vrijednosti, je ta da imamo mogućnost usporedbe poduzeća bez obzira na veličinu poduzeća. Čak i ako se poduzeće poveća za 3 ili 4 puta i dalje pokazatelje u nekim vremenski različitim financijskim izvještajima možemo usporediti. Glavni nedostatak kod korištenja ove metode je taj što korisnik koji koristi ovu analizu ima limitiran izbor

pokazatelja koji može koristiti i oni nisu u mogućnosti se usporediti sa drugim financijskim izvještajima drugih poduzeća zbog komparacije rezultata.

Oni su:

- Pokazatelji aktivnosti
- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji zaduženosti
- Pokazatelji ekonomičnosti
- Pokazatelji profitabilnosti.

5. HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA

U ovom dijelu napraviti će horizontalnu u vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka.

Slika br 8: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

RAČUN DOBITI I GUBITKA					
stanje na dan 31.12.2020.					
u kunama					
Obveznik: INA - Industrija nafte d.d.					
Naziv pozicije	AOP oznaka	Isto razdoblje prethodne godine	Tekuće razdoblje	HA	VA
1	2	3	4		
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	23.297.000.00	15.255.000.00	65,48	98,33
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126	0	0		
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127	22.597.000.00	14.788.000.00	65,44	
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128	466.000.000	286.000.000	61,37	
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129	0	0		
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130	234.000.000	181.000.000	77,35	
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	22.575.000.00	16.553.000.00	73,32	98,61
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132	160.000.000	686.000.000	428,75	
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	17.699.000.00	11.283.000.00	63,75	
a) Troškovi sirovina i materijala	134	8.460.000.00	5.710.000.00	67,49	
b) Troškovi prodane robe	135	7.114.000.00	3.699.000.00	52,00	
c) Ostali vanjski troškovi	136	2.125.000.00	1.874.000.00	88,19	
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	1.696.000.00	1.507.000.00	88,86	
a) Neto plaće i nadnice	138	1.056.000.00	950.000.000	89,96	
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139	393.000.000	354.000.000	90,08	
c) Doprinosi na plaće	140	247.000.000	203.000.000	82,19	
4. Amortizacija	141	1.814.000.00	1.599.000.00	88,15	
5. Ostali troškovi	142	903.000.000	689.000.000	76,30	
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	429.000.000	798.000.000	186,01	

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 9: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144	320.000.000	690.000.000	215,6 3	
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145	109.000.000	108.000.000	99,08	
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	-126.000.000	-9.000.000	7,14	
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147	12.000.000	24.000.000	200,0 0	
b) Rezerviranja za porezne obveze	148	0	0		
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149	-29.000.000	-9.000.000	31,03	
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150	-28.000.000	-31.000.000	110,7 1	
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151	0	0		
f) Druga rezerviranja	152	-81.000.000	7.000.000	-8,64	
8. Ostali poslovni rashodi	153	0	0		
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	104.000.000	165.000.000	158,6 5	1,06
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155	0	0		
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156	0	0		
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157	0	0		
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158	0	0		
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159	0	0		
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160	10.000.000	9.000.000	90,00	
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161	4.000.000	3.000.000	75,00	
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162	64.000.000	128.000.000	200,0 0	
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	163	0	0		
10. Ostali financijski prihodi	164	26.000.000	25.000.000	96,15	
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	177.000.000	233.000.000	131,6 4	1,39
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166	0	0		
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167	0	0		
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168	83.000.000	87.000.000	104,8 2	
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169	89.000.000	144.000.000	161,8 0	

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 10: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170	0	0		
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171	0	0		
7. Ostali financijski rashodi	172	5.000.000	2.000.000	40,00	
V. UDIO U DOBITI OD DRUSTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173	0	0		
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNICKIH POTHVATA	174	10.000.000	94.000.000	940,00	0,61
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUSTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175	0	0		
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNICKIH POTHVATA	176	0	0		
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	23.411.000,00	15.514.000,00	66,27	
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	22.752.000,00	16.786.000,00	73,78	
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	659.000.000	1.272.000,00	193,02	
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180	659.000.000	0	0,00	
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181	0	1.272.000,00		
XII. POREZ NA DOBIT	182	170.000.000	-135.000.000	-79,41	
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	489.000.000	1.137.000,00	232,52	
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184	489.000.000	0	0,00	
2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185	0	1.137.000,00		
PREKINUTO PO SLOVANJE (popunjavanje poduzetnik obveznika MSFI-a samo ako ima prekinuto poslovanje)					
XIV. DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 187-188)	186	0	0		
1. Dobit prekinutog poslovanja prije oporezivanja	187	0	0		
2. Gubitak prekinutog poslovanja prije oporezivanja	188	0	0		
XV. POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA	189	0	0		
1. Dobit prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 186-189)	190	0	0		
2. Gubitak prekinutog	191	0	0		

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 11 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

poslovanja za razdoblje (AOP 189-186)					
UKUPNO POSLOVANJE (popunjava samo poduzetnik obveznik MSFI-a koji ima prekinuto poslovanje)					
XVI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179+186)	192	0	0		
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 192)	193	0	0		
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 192)	194	0	0		
XVII. POREZ NA DOBIT (AOP 182+189)	195	0	0		
XVIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 192-195)	196	0	0		
1. Dobit razdoblja (AOP 192-195)	197	0	0		
2. Gubitak razdoblja (AOP 195-192)	198	0	0		
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	489.000.000	1.137.000.000	232,52	
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	486.000.000	1.138.000.000	234,16	
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201	3.000.000	1.000.000	33,33	
IZVJESTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)					
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	489.000.000	1.137.000.000	232,52	
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	152.000.000	-97.000.000	-63,82	
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	204	34.000.000	-60.000.000	176,47	
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	205	0	0		
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	206	106.000.000	-39.000.000	-36,79	
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	207	0	0		
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	208	0	0		
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	209	0	0		
7. Aktuarski dobici/gubici po	210	12.000.000	2.000.000	16,67	

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 12: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

planovima definiranih primanja					
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	211	0	0		
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT RAZDOBLJA	212	0	0		
IV. NETO OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	152.000.000	-97.000.000	-63,82	
V. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	641.000.000	1.234.000.000	192,51	
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)					
VI. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	489.000.000	1.137.000.000	232,52	
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	486.000.000	1.138.000.000	234,16	
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217	3.000.000	1.000.000	33,33	

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Korištenjem horizontalne i vertikalne analize možemo iščitati podatke i promjene na datum 31.12.2020. godine u odnosu na isti datum prethodne godine.

Možemo vidjeti smanjenje poslovnih prihoda za 34,52 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Bitno je naglasiti da su se prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga smanjili za 38,63 posto, što je najveće smanjenje među poslovnim prihodima.

Također vidimo smanjenje poslovnih rashoda za 26,68 posto.

Za razliku od navedenih smanjenja, možemo vidjeti da su se financijski prihodi povećali za 58,65 posto, te da su se financijski rashodi povećali za 31,64 posto.

Kod poslovnih rashoda bitno je naglasiti veliku promjenu kod vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda, i to je povećanje za čak 328,75 posto u usporedbi sa istim datumom prethodne godine.

Potrebno je istaknuti da se udio u dobiti od zajedničkih pothvata povećao za 840 posto u usporedbi sa istom stavkom prethodne godine.

Vidljivo je da su se ukupni prihodi smanjili za 33,73 posto, a ukupni rashodi za 26,22 posto u odnosu na prošlu godinu.

Izuzetno je bitno naglasiti promjenu da je u godinu dana poduzeće došlo sa 489.000.000 kuna dobiti u 2019. Godini na 1.137.000.000 kuna gubitka u 2020. Godini.

Iz vertikalne analize računa dobiti i gubitka zadanog poduzeća vidimo da ukupne prihode poduzeća čine poslovni prihodi 98,33 posto, financijski prihodi 1,06 posto, te udio u dobiti od zajedničkih pothvata 0,61 posto.

Kod ukupnih rashoda možemo vidjeti da ih čine poslovni rashodi 98,61 posto, te financijski rashodi 1,39 posto.

6. HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA BILANCE

U ovom dijelu ću napraviti horizontalnu i vertikalnu analizu bilance poduzeća Ina d.d.

Slika br 13: Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

BILANCA					
stanje na dan 31.12.2020.					
u kunama					
Obveznik: INA - Industrija nafte d.d.					
Naziv pozicije	AOP oznaka	Zadnji dan prethodne poslovne godine	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	HA	VA
1	2	3	4		
A) POTRAZIVANJA ZA UPISANI A NEUPLACENI KAPITAL	001	0	0		
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	16.300.000,00	15.373.000,00	94,31	80,93
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	648.000.000	503.000.000	77,62	
1. Izdaci za razvoj	004	1.000.000	1.000.000	100,00	
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	169.000.000	109.000.000	64,50	
3. Goodwill	006	152.000.000	58.000.000	38,16	
4. Predumovi za nabavu nematerijalne imovine	007	13.000.000	18.000.000	138,46	
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008	313.000.000	317.000.000	101,28	
6. Ostala nematerijalna imovina	009	0	0		
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	13.273.000,00	12.340.000,00	92,97	
1. Zemljište	011	1.304.000.000	1.309.000.000	100,38	
2. Građevinski objekti	012	5.070.000.000	4.785.000.000	94,38	
3. Postrojenja i oprema	013	3.990.000.000	3.526.000.000	88,37	
4. Alati, pogonski inventari i transportna imovina	014	305.000.000	365.000.000	119,67	
5. Biološka imovina	015	0	0		
6. Predumovi za materijalnu imovinu	016	364.000.000	336.000.000	92,31	
7. Materijalna imovina u pripremi	017	1.896.000.000	1.713.000.000	90,35	
8. Ostala materijalna imovina	018	344.000.000	306.000.000	88,95	
9. Ulaganje u nekretnine	019	0	0		
III. DUGOTRAJNA	020	823.000.000	831.000.000	100,97	

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 14: Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)					
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021	0	0		
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022	0	0		
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023	0	0		
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024	169.000.000	264.000.000	156,21	
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025	0	0		
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	026	0	0		
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027	39.000.000	0	0,00	
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028	8.000.000	7.000.000	87,50	
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029	0	0		
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	030	607.000.000	560.000.000	92,26	
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	521.000.000	489.000.000	93,86	
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032	0	0		
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033	0	0		
3. Potraživanja od kupaca	034	39.000.000	28.000.000	71,79	
4. Ostala potraživanja	035	482.000.000	461.000.000	95,64	
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	1.035.000.000	1.210.000.000	116,91	
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	5.158.000.000	3.565.000.000	69,12	18,77
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	2.305.000.000	1.654.000.000	71,76	
1. Sirovine i materijal	039	471.000.000	421.000.000	89,38	
2. Proizvodnja utijeku	040	669.000.000	418.000.000	62,48	
3. Gotovi proizvodi	041	911.000.000	459.000.000	50,38	
4. Trgovačka roba	042	248.000.000	326.000.000	131,45	
5. Predujmovi za zalihe	043	0	0		
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044	6.000.000	30.000.000	500,00	
7. Biološka imovina	045	0	0		

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 15 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	2.209.000.000	1.403.000.000	63,51	
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047	0	0		
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048	0	0		
3. Potraživanja od kupaca	049	2.026.000.000	1.206.000.000	59,53	
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050	3.000.000	1.000.000	33,33	
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051	58.000.000	34.000.000	58,62	
6. Ostala potraživanja	052	122.000.000	162.000.000	132,79	
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	38.000.000	109.000.000	286,84	
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054	0	0		
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055	0	0		
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056	0	0		
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057	0	0		
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058	0	0		
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	059	0	0		
7. Ulaganja u vrijednosne papire	060	0	78.000.000		
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	061	2.000.000	2.000.000	100,00	
9. Ostala financijska imovina	062	36.000.000	29.000.000	80,56	
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	063	606.000.000	399.000.000	65,84	
D) PLACENI TROSKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	74.000.000	58.000.000	78,38	0,30
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	21.532.000.000	18.996.000.000	88,22	
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	0	0		
PASIVA					
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do	067	11.216.000.000	9.357.000.000	83,43	49,26

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 16 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

070+076+077+081+084+087)					
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	9.000.000.000	9.000.000.000	100,00	
II. KAPITALNE REZERVE	069	0	0		
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	1.756.000.000	1.728.000.000	98,41	
1. Zakonske rezerve	071	166.000.000	199.000.000	119,88	
2. Rezerve za vlastite dionice	072	0	0		
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073	0	0		
4. Statutarne rezerve	074	0	0		
5. Ostale rezerve	075	1.590.000.000	1.529.000.000	96,16	
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	0	0		
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	241.000.000	202.000.000	83,82	
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju	078	241.000.000	202.000.000	83,82	
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079	0	0		
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080	0	0		
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	-279.000.000	-448.000.000	160,57	
1. Zadržana dobit	082	0	0		
2. Preneseni gubitak	083	279.000.000	448.000.000	160,57	
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	486.000.000	-1.138.000.000	-234,16	
1. Dobit poslovne godine	085	486.000.000	0	0,00	
2. Gubitak poslovne godine	086	0	1.138.000.000		
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUCI) INTERES	087	12.000.000	13.000.000	108,33	
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	3.786.000.000	3.760.000.000	99,31	19,79
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	089	70.000.000	64.000.000	91,43	
2. Rezerviranja za porezne obveze	090	0	0		
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	091	55.000.000	52.000.000	94,55	
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	092	3.085.000.000	3.088.000.000	100,10	
5. Rezerviranja za	093	0	0		

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 17: Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

troškove u jamstvenim rokovima					
6. Druga rezerviranja	094	576.000.000	556.000.000	96,53	
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	331.000.000	281.000.000	84,89	1,48
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	096	0	0		
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	097	0	0		
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	098	0	0		
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	099	0	0		
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	100	276.000.000	232.000.000	84,06	
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	101	0	0		
7. Obveze za predujmove	102	0	0		
8. Obveze prema dobavljačima	103	0	0		
9. Obveze po vrijednosnim papirima	104	0	0		
10. Ostale dugoročne obveze	105	40.000.000	33.000.000	82,50	
11. Odgođena porezna obveza	106	15.000.000	16.000.000	106,67	
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	5.950.000.000	5.424.000.000	91,16	28,55
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	108	0	0		
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	109	0	0		
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	110	0	0		
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	111	0	0		
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	112	68.000.000	77.000.000	113,24	
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	113	3.160.000.000	2.085.000.000	65,98	
7. Obveze za predujmove	114	62.000.000	36.000.000	58,06	
8. Obveze prema dobavljačima	115	1.511.000.000	1.426.000.000	94,37	
9. Obveze po	116	0	0		

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Slika br 18 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

vrijednosnim papirima					
10. Obveze prema zaposlenicima	117	96.000.000	85.000.000	88,54	
11. Obveze za poreze, doprinose i sličana davanja	118	650.000.000	637.000.000	98,00	
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu	119	0	585.000.000		
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	120	0	0		
14. Ostale kratkoročne obveze	121	403.000.000	493.000.000	122,33	
E) ODGOĐENO PLACANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	249.000.000	174.000.000	69,88	0,92
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	21.532.000.000	18.996.000.000	88,22	
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	0	0		

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Iz horizontalne analize bilance možemo vidjeti da se dugotrajna imovina poduzeća 2020. Godine smanjila za 5,69 posto u odnosu na isti datum 2019. Godine.

Vidljivo je da se kratkotrajna imovina smanjila za 30,88 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi su se smanjili za 21,62 posto u usporedbi sa 2019.-om godinom.

Potrebno je naglasiti da se kratkotrajna financijska imovina povećala sa 38.000.000 kn na 109.000.000 kn, tj. za čak 196,64 posto.

Ukupna aktiva se smanjila sa 21.532.000.000 na 18.996.000.000, što je smanjenje za 11,78 posto.

Kapital i rezerve su se smanjile za 16,57 posto.

Kod rezerviranja vidimo smanjenje za 0,69 posto.

I kod dugoročnim i kod kratkoročnim obvezama vidimo smanjenje, kod dugoročnim za 15,11 posto, a kod kratkoročnih za 9,84 posto.

Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja se smanjio za 30,12 posto u odnosu na isti datum prethodne godine.

Ukupna pasiva se smanjila za 11,78 posto.

Korištenjem vertikalne analize možemo vidjeti da dugotrajna imovina zauzima 80,93 posto ukupne aktive poduzeća, dok kratkotrajna imovina iznosi 18,77 posto ukupne aktive poduzeća na dan 31.12.2020.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi iznose 0,30 posto ukupne aktive poduzeća.

Kod pasive, kapital i rezerve iznose 49,26 posto, dok rezerviranja iznose 19,79 posto.

Dugoročne obveze iznose 1,48 posto ukupne pasive, dok kratkoročne obveze čine 30,03 posto.

Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja iznosi 0,92 posto od ukupne pasive poduzeća.

7. ANALIZA PUTEM POKAZATELJA

Kad je riječ o analizama financijskih izvješća, najčešća je analiza putem pokazatelja. Analiza putem pokazatelja nam pokazuje financijsko i poslovno stanje poduzeća na način da pomoću određenog pokazatelja izračunamo sposobnosti i nesposobnosti poduzeća u određenom trenutku.

U ovom dijelu rada napravio sam analizu putem pokazatelja za poduzeće Ina d.d.

7.1. Tumačenje pokazatelja likvidnosti

Ova vrsta pokazatelja mjeri koliko je poduzeće sposobno podmiriti dospjele kratkoročne obveze.

Pokazatelji likvidnosti imaju veliki značaj jer nam pomažu na način da vidimo hoće li doći do situacije da poduzeće nije u mogućnosti podmiriti svoje dospjele obveze.

Tablica br 1 : Prikaz izračuna pokazatelja likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Koeficijent trenutne likvidnosti	399.000.000	5.424.000.000	0,07
Koeficijent ubrzane likvidnosti	399.000.000 + 1.892.000.000 = 2.291.000.000	5.424.000.000	0,42
Koeficijent tekuće likvidnosti	3.565.000.000	5.424.000.000	0,66
Koeficijent financijske stabilnosti	15.373.000.000	9.000.000.000 + 281.000.000	1,66

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Koeficijent trenutne likvidnosti nam daje podatak je li poduzeće u mogućnosti da pribavi novčana sredstva za podmirenje obveza u kratkom vremenskom roku, i ovdje je 0,07. Vrijednost ovog pokazatelja bi trebala iznositi više od 0,5 što u ovom slučaju nije, što znači da tvrtka ne može uskoro postići željeni rezultat.

Koeficijent ubrzane likvidnosti govori je li poduzeće sposobno podmiriti svoje kratkoročne obveze koristeći se najlikvidnijom imovinom. Ovo poduzeće ima vrijednost ovog koeficijenta 0,42 što znači da ne može održavati normalnu likvidnost. To znači da poduzeće ima više kratkoročnih obveza nego imovine koju može brzo unovčiti.

Koeficijent tekuće likvidnosti govori je li kratkotrajna imovina tvrtke barem dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Vrijednost ovog koeficijenta bi trebala iznositi 2 ili više, međutim ovdje je 0,66, što implicira da je kratkotrajna imovina ovog poduzeća manja od kratkotrajnih obveza. Poduzeće mora imati kratkotrajnu imovinu barem dva puta veću od kratkotrajnih obveza kako bi održavalo normalnu razinu tekuće likvidnosti.

Koeficijent financijske stabilnosti nam da je informacije o odnosu dugotrajne imovine i kapitala sa dugotrajnim obvezama. Pokazatelj bi trebao iznositi manje od 1, te što je koeficijent veći, ima negativan učinak na poduzeće. Ovdje iznosi 1,66, što ukazuje na to da se dugotrajna imovina poduzeća financira iz kratkoročnih izvora.

7.2. Tumačenje pokazatelja zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti nam daju informacije potrebne da procijenimo financijski rizik poduzeća.

Pokazatelji zaduženosti poduzeća ukazuju na strukturu kapitala, odnosno omjer tuđeg i vlastitog kapitala.

Tablica br. 2: Prikaz izračuna pokazatelja zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Koeficijent zaduženosti	281.000.000 +5.424.000.000 =5.705.000.000	15.373.000.000 +3.565.000.000 =18.938.000.000	0,30
Koeficijent vlastitog financiranja	9.000.000.000	18.938.000.000	0,48
Koeficijent financiranja	281.000.000 +5.424.000.000 =5.705.000.000	9.000.000.000	0,63
Faktor zaduženosti	281.000.000 +5.424.000.000 =5.705.000.000	-448.000.000 +1.599.000.000 = 1.151.000.000	4,96
Stupanj pokrića I.	9.000.000.000	15.373.000.000	0,59
Stupanj pokrića II.	281.000.000 + 9.000.000.000 = 9.281.000.000	15.373.000.000	0,60

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Koeficijent zaduženosti nam daje informacije kolika količina od ukupnih sredstava je financirana iz tuđih izvora. Vrijednost pokazatelja je 0,30, što onda znači da je poslovanje financirano s vlastitim sredstvima 30%.

Koeficijent vlastitog financiranja govori u kojem omjeru vlastita sredstva sudjeluju u financiranju poslovanja. Koeficijent iznosi 0,48 što znači da se poslovanje nije financiralo vlastitim sredstvima više od 50%, što bi bio poželjan rezultat.

Koeficijent financiranja pokazuje kolika je rizičnost ulaganja u određeno poduzeće. Poželjno je da je što manji. Iznosi 0,63.

Faktor zaduženosti pokazuje da li je tvrtka u stanju podmiriti svoje obveze unutar 5 godina, uz postojeće uvjete poslovanja i ostvarivanje dobiti. Manji faktor znači manju zaduženost. Ovdje iznosi 4,96.

Ukoliko **Stupanj pokrića I.** ima vrijednost manju od 1, znači da uz vlastite izvore, tuđi izvori također sudjeluju u financiranju dugotrajne imovine. Ukoliko vrijednost pokazatelja iznosi više od 1 znači da je dugotrajna imovina u cijelosti financirana iz vlastitih izvora. Ovdje iznosi 0,59, što znači da se dugotrajna imovina poduzeća financira iz vlastitih i tuđih izvora.

Stupanj pokrića II. uvijek mora biti iznad 1. Ovdje vidimo da stupanj pokrića II. ima vrijednost manju od 1 što znači da poduzeće dugotrajnu imovinu ne financira iz dugoročnih izvora.

7.3. Tumačenje pokazatelja aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti, poznati i pod nazivom koeficijenti obrtaja ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u odnosu u poslovnom procesu.

Tablica br 3: Prikaz izračuna pokazatelja aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Koeficijent obrta ukupne imovine	15.514.000.000	15.373.000.000 +3.565.000.000 = 18.938.000.000	0,82
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	15.514.000.000	3.565.000.000	4,35
Koeficijent obrta potraživanja	14.788.000.000	1.892.000.000	7,82
Trajanje naplate potraživanja u danima	366	7,82	46,80

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Koeficijent obrta ukupne imovine nam pokazuje relativnu efikasnost poduzeća u korištenju imovine u stvaranju rezultata. Ovdje iznosi 0,82 što znači da je svaka kuna imovine rezultirala sa 0,82 kune prihoda.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine definira koliko poduzeće učinkovito koristi kratkotrajnu imovinu da ostvari prihod. Koeficijent ovdje iznosi 4,35 i ukazuje nam da jedna kuna kratkotrajne imovine stvara 4,35 kuna prihoda od prodaje.

Koeficijent obrta potraživanja govori koliko se dobije novčanih jedinica na svaku kunu uloženu u potraživanja. Koeficijent iznosi 7,82, što implicira da je poduzeće potraživanja 7,82 puta pretvorilo u prihode od prodaje.

Trajanje naplate potraživanja u danima nam govori koliko je dana potrebno da potraživanja budu naplaćena od strane poduzeća . Ovdje iznosi 46,80, što je približno 47 dana.

7.4..Pokazatelji ekonomičnosti

Kod pokazatelja ekonomičnosti vidimo omjer prihoda i rashoda. Daju nam informacije o tome koliko poduzeće ostvari prihoda po jedinici rashoda.

Tablica br 4: Prikaz izračuna pokazatelja ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	POŽELJNA VELIČINA	REZULTAT
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	15.514.000.000	16.786.000.000	>1	0,92
Ekonomičnost poslovanja(prodaje)	14.788.000.000	3.699.000.000	> 1	4
Ekonomičnost financiranja	165.000.000	233.000.000	>1	0,71

Izvor: Obrada autora prema podacima sa zse.hr

Koeficijent pokazatelja ekonomičnosti bi trebao iznositi više od 1, te općenito što veći. On stavlja u odnos ukupne prihode i rashode. U slučajevima kad koeficijent iznosi manje od 1, poduzeće je zabilježilo gubitak. Ovdje iznosi 0,92, što znači da je poduzeće u gubitku.

Koeficijent pokazatelja ekonomičnosti poslovanja prodaje bi trebao iznositi više od 1, te općenito što veći. Kako možemo vidjeti iz tablice, ovo poduzeće ima dobar koeficijent koji iznosi 4 za ovaj pokazatelj što znači da su prihodi od prodaje proizvoda veći od rashoda.

Ekonomičnost financiranja stavlja u omjer financijske prihode i financijske rashode. Ovdje je koeficijent ispod 1, 0,71, što implicira da je poduzeće imalo manje financijske prihode od financijskih rashoda.

8. ZAKLJUČAK

Poduzeće Ina d.d. je svjetski poznato poduzeće u naftnoj industriji, sa sjedištem u Zagrebu.

Poduzeće je dioničko društvo sa najvećim dioničarima naftnom kompanijom MOL i Republikom Hrvatskom, te sa manjim udjelom dionica koji je u posjedu institucionalnih i privatnih investitora.

Poduzeće je i organizirana gospodarska cjelina putem koje nositelj tog poduzeća djeluje na tržištu.

Analiza financijskih izvještaja je jedna od najkorištenijih tehnika analize poslovanja nekog poduzeća u određenom razdoblju. Poduzećima služi kao izvor informacija za donošenje kvalitetnih odluka u poslovanju. Za provođenje analize financijskih izvještaja imamo više metoda i tehnika.

Korištenjem horizontalne i vertikalne analize, te analize pomoću financijskih pokazatelja možemo vidjeti karakteristike poslovanja poduzeće Ina d.d. u 2020.-oj godini.

Vidljivo je da su se ukupni prihodi smanjili za 33,73 posto, a ukupni rashodi za 26,22 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Izuzetno je bitno naglasiti promjenu da je u godinu dana poduzeće došlo sa 489.000.000 kuna dobiti u 2019. godini na 1.137.000.000 kuna gubitka u 2020. godini.

Iz analize pomoću pokazatelja, možemo vidjeti da tvrtka nije u mogućnosti da u kratkom vremenskom roku pribavi novčana sredstva za podmirenje obveza.

Također vidimo da je poslovanje poduzeća financirano vlastitim sredstvima 30 posto.

Kod poduzeća Ina d.d. je vidljivo da sa jednom kunom kratkotrajne imovine je stvoreno 4,35 kuna od prodaje.

Poduzeće Ina d.d. je svoja potraživanja 7,82 puta pretvorilo u prihode od prodaje tijekom perioda od jedne godine.

Dugotrajna imovina poduzeća Ina d.d. se financira iz kratkotrajnih izvora.

Bitno je naglasiti da je 2020.-e godine na svaku uloženu kunu poduzeće ostvarilo 0,82 kune prihoda.

LITERATURA

1. Berislav Bolfek, Milan Stanić, Marija Tokić- Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja
2. Berislav Bolfek, Milan Stanić, Sanja Knežević – Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke
3. Željko Tintor – Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka
4. <https://www.ina.hr/>
5. <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/19205>
6. <https://tehnika.lzmk.hr/ina-industrija-nafte-d-d/>
7. <https://www.poslovni.hr/trzista/sto-su-obveze-kako-ih-mjeriti-i-knjiziti-u-poslovnim-knjigama-186878>
8. <https://zse.hr/>

POPIS SLIKA

Slika br. 1: Prikaz logotipa poduzeća Ina d.d.

Slika br 2 :Prikaz benzinske crpke Ina d.d.

Slika br 3: Prikaz logotipa poduzeća MOL

Slika br 4: Prikaz rafinerije nafte u Sisku

Slika br 5: Prikaz izgradnje nafotovoda

Slika br 6: Prikaz vlasničke strukture poduzeća Ina d.d.

Slika br 7: Prikaz strukture bilance

Slika br 8: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

Slika br 9: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

Slika br 10: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

Slika br 11 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

Slika br 12: Prikaz horizontalne i vertikalne analize računa dobiti i gubitka u tablici

Slika br 13: Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

Slika br 14: Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

Slika br 15 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

Slika br 16 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

Slika br 17: Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

Slika br 18 : Prikaz horizontalne i vertikalne analize bilance u tablici

POPIS TABLICA

Tablica br 1 : Prikaz izračuna pokazatelja likvidnosti

Tablica br. 2: Prikaz izračuna pokazatelja zaduženosti

Tablica br 3: Prikaz izračuna pokazatelja aktivnosti

Tablica br 4: Prikaz izračuna pokazatelja ekonomičnosti